

De seizoenen

Lente, zomer, herfst en winter. Elk jaar komen de vier seizoenen weer voorbij. Elk jaar komen de vier seizoenen weer voorbij en tegelijkertijd verandert er veel in de natuur. Welk seizoen is favoriet bij jouw leerlingen?

Opdracht: Maak muziek aan de hand van de vier seizoenen.

Doelen

- ◆ Met de les kun je aansluiten bij **kerndoel 43**: de leerlingen leren hoe je weer en klimaat kunt beschrijven met behulp van temperatuur, neerslag en wind en **kerndoel 54**: de leerling leren zich kunstzinnig uitdrukken: zij leren muziek te gebruiken om er ervaringen en thema's mee uit te drukken en ermee te communiceren.
- ◆ De leerling weet wat hard en zacht is. De leerling kan hard en zacht herkennen en toepassen in muziek.
- ◆ De leerling maakt kennis met het basisinstrumentarium en leert over de correcte speelwijzen van verschillende instrumenten.
- ◆ De leerling bedenkt ideeën door te proberen.

Materiaal

Je hebt nodig voor instrumenten:

Een of meerdere instrumenten uit het basisinstrumentarium. Kijk voor de specifieke invulling bij de bijzonderheden in de lesbeschrijving

Je hebt nodig voor onderzoek:

- Je hebt voor dit onderzoek geen apart materiaal nodig.

Bijzonderheden:

- Projecteer bijlage 1 – *Seizoenenboom*, bijlage 3 – *Volumeknop*, en bijlage 4 – *Seizoenenboom met volumeknop* op het digibord.
- Print Bijlage 2 – *Bomen één keer uit*.
- Leg instrumenten klaar. Het liefst voor elke leerling één instrument.

En verder

Bekijk de interactieve schoolplaat *De vier seizoenen* via SchoolTV: <https://schooltv.nl/item/de-seizoenen> Lees een prentenboek met het thema seizoenen voor zoals bijvoorbeeld *Een jaar in één dag* van Jessica Courtney-Tickle, of kies een prentenboek passend bij het betreffende seizoen.

Verwerkingsvormen

- Met deze les kun je aansluiten bij het thema seizoenen. Voer bijvoorbeeld naast deze themales de les *De seizoenen* via Creëer en Leer Beeldend uit.
- Verzamel verschillende voorwerpen die horen bij de verschillende seizoenen, zoals een zwembroek voor in de zomer, een paraplu voor in de herfst, een warme sjaal voor in de winter en een lammetjesknuffel voor in de lente en richt een seizoenentafel of hoek in.

De les in fases

Oriënteren

1. Toon het beeldmateriaal van de bouwsteen betekenis en bespreek het kort.
 - Welke vier seizoenen zijn er?
 - Wat doe jij graag in de lente?
 - Wat doe jij graag in de zomer?
 - Wat doe jij graag in de herfst?
 - Wat doe jij graag in de winter?
2. Toon het beeldmateriaal van de bouwsteen (bouwstenen) muziekaspect of herhaal mondeling met de leerlingen de doelen, inhoud en de aandachtspunten.
3. Toon het beeldmateriaal van de bouwsteen (bouwstenen) werkwijze of herhaal mondeling met de leerlingen de doelen, inhoud en de aandachtspunten.
4. Toon het beeldmateriaal van de bouwsteen (bouwstenen) onderzoek of herhaal mondeling met de leerlingen de doelen, inhoud en de aandachtspunten.
5. Projecteer bijlage 1 – *Seizoenenboom* op het digibord. Bespreek met de leerlingen welke seizoenen ze in de boom kunnen zien. Hoe kun je de seizoenen dan herkennen? [in de winter is het koud en kan het sneeuwen, de boom zit onder de sneeuw et cetera] Laat de verschillende bomen van bijlage 2 – *Bomen* zien en bespreek welk seizoen bij elke boom hoort. Hang de vier platen van bijlage 2 op vier verschillende plekken in de klas. Noem een seizoen en laat de leerlingen naar de juiste plaat lopen. Je kunt de leerlingen helpen door het juiste seizoen aan te wijzen op de boom op het digibord.

Onderzoeken en uitvoeren

1. Voer samen met de leerlingen de volgende warming-up uit:
 1. **Warming-up klassikaal.** Spreek met de leerlingen een stiltegebaar af (bijvoorbeeld door een vuist te maken, je vingers voor je mond te houden of een afslag-gebaar te maken). Oefen dit gebaar met de leerlingen. Laat de leerlingen geluid maken met hun stem, door op de grond te stampen of in hun handen te klappen totdat jij het stiltegebaar laat zien. Op dat moment zijn de leerlingen volledig stil. Oefen dit een aantal keer met elkaar. Projecteer hierna bijlage 3 – *Volumeknop* op het digibord. Bespreek dat dit een volumeknop is waarmee je het geluid harder en zachter kan zetten. Als je langs de lijn omhoog beweegt gaat de muziek of het geluid harder en als je langs de lijn omlaag beweegt gaat de muziek of het geluid zachter. Laat de leerlingen weer een geluid maken, terwijl jij met de lijn aangeeft hoe hard of zacht het geluid klinkt. Deel hierna de instrumenten uit (bekijk eventueel de kennisclip 'Spelen' voor tips bij het uitdelen van instrumenten). Oefen nu het stiltegebaar op dezelfde manier, maar nu met instrumenten en oefen met hard en zacht spelen met behulp van de volumeknop.
2. Voer de volgende opdracht uit:
 - Projecteer bijlage 4 – *Seizoenenboom met volumeknop* op het digibord.
 - Deel de klas op in 4 groepen. Elke groep zit bij één van de seizoenen platen van bijlage 2. Elke groep is dus 1 seizoen. Zorg dat alle leerlingen weten bij welk seizoen zij horen.
 - Wijs één seizoen op de seizoenenboom aan. De groep leerlingen die bij dat seizoen horen mogen spelen. Wissel de seizoenen af.
 - Probeer nu of je ook het volume kunt regelen door tegelijkertijd de volume-knop aan te wijzen. Zorg er dan wel voor dat je het wisselen tussen de seizoenen niet te snel achter elkaar doet en de leerlingen die mogen spelen de tijd geeft om te reageren op je volumewijzigingen.
 - Laat eventueel één leerling de dirigent zijn door de volume-knop te laten regelen. Blijf zelf de seizoenen aanwijzen. Je kunt ook zelf de volume-knop aanwijzen, en de leerling die dirigent is de seizoenen laten aanwijzen.

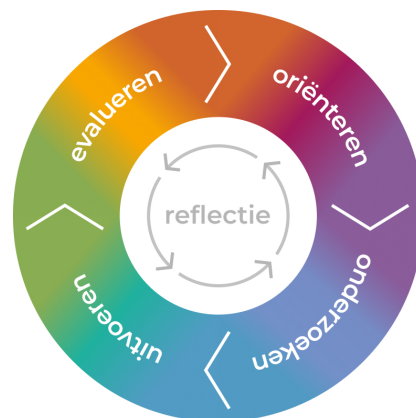
Evalueren

Bespreek na de uitvoering het werk na met behulp van de volgende vragen:

- ◆ Wist je wanneer het welk seizoen was? Hoe herkende je dat?
- ◆ Was de muziek zacht of hard? Of misschien wel hard en zacht? Waaraan hoorde je dat?
- ◆ Welke instrumenten heb je gehoord?
Werden de instrumenten op de juiste manier bespeeld?
Welk instrument vond jij mooi klinken? En welke juist niet?
- ◆ Lukte het om meteen te gaan proberen, zonder na te denken? Waarom wel/niet?
Welke ideeën neem je mee voor je volgende keer proberen?
Welke ideeën laat je los bij je volgende keer proberen?
Welke toevoegingen of aanpassingen doe je bij de volgende keer proberen?

Spelen met lesfasen en lesdoelen

- De lesbeschrijving is een richtlijn, geen keurslijf. Voel je vrij de volgorde van de bouwstenen naar eigen inzicht aan te passen.
- Is het doel van een bouwsteen al bekend, dan is een korte mondelinge herhaling voldoende.

Wisselen bouwstenen

Bij deze les kun je de bouwsteen muziekaspect of werkwijze wisselen. Suggesties hiervoor tref je hieronder aan. Let op: wissel je een bouwsteen dan wordt de tekst van de onderzoeksfase niet automatisch aangepast.

Werkwijze:

- Overige klankbronnen: In plaats van de leerlingen te laten spelen op instrumenten, laat je de leerlingen spelen op overige klankbronnen (eventueel seizoensgebonden materialen, zoals regenjassen, paraplu's, wanten, bloemzaadjes in een dichtbakje, opblaasbal et cetera).

